

A 2010. TAVASZI BORSOD MEGYEI ÁRVÍZI VÉDEKEZÉS LOGISZTIKAI TÁMOGATÁSÁNAK HIÁNYOSSÁGAI, OKAI, JAVASLATOK AZOK JÖVŐBENI KIKÜSZÖBÖKÉSÉRE

Prof. Dr. Szabó Sándor – Dr. Tóth Rudolf

Absztrakt

Az elmúlt évek árvízi védekezéseihez képest, a média kiemelten foglalkozott a 2010-es borsod megyei árvízi védekezés helyzetének bemutatásával, a lakosság és a mentőerők elhelyezési, ellátási problémáival. A védekezés, az anyagi javak mentésének sikerességét, esetenként felelős állami és kormányzati vezetők is megkérdőjelezték. Ezek a híryanagok és vélemények, valamint a különböző szakmai bizottságok helyszíni ellenőrzésének tapasztalatai készítették bennünket arra, hogy szakmailag áttekintsük a védekezési munkák logisztikai támogatásának megvalósulását. Ebben a cikkben bemutatjuk a 2010-es borsod megyei tavaszi árvízi védekezés logisztikai feltételeinek meglétével és minőségével kapcsolatos hiányosságokat, azok okait, továbbá javaslatot teszünk a kialakult problémák jövőbeni elkerülésére, a védekezés költségtakarékosabb logisztikai támogatási rendszerének kialakítására, lehetséges területeire.

Bevezetés

A fenti árvízi védekezés logisztikai támogatási feladatainak végrehajtásában több olyan probléma is jelentkezett, amelyek a központi koordináció és az együttműködés hiányosságaira, valamint a nem megfelelő információ cserére

vezethetők vissza. A különböző szakmai bizottságok helyszíni vizsgálatainak eredményei alapján bizonyítást nyert, hogy a megsegítő erők fogadásával, a személyi állomány elhelyezésével és ellátásával kapcsolatos feladatszabásról az információk későn érkeztek meg a megyei védelmi bizottsághoz, a katasztrófavédelem területi szervezeteihez és az önkormányzatokhoz, így a megsegítő erők fogadásának logisztikai feltételei nem lettek időre kialakítva. A mentésben résztvevő szervek, szervezetek személyi állományának, valamint az önkéntesek ellátását nehezítették a védekezés érdekében végrehajtott folyamatos létszám átcsoportosítások, a kárterületek nehéz megközelítése és az utak járhatóságának állandó változása.

1. sz. kép A mentésben résztvevők szállítása¹

2. sz. kép „A városba bejutni csak katonai járműveken és csónakokkal lehet”²

Előfordult, hogy az ellátandók részére az élelem és az ivóvíz egyáltalán nem, vagy késve kerültek kiszállításra, valamint voltak, akik az időbeni csúszás és a koordinátlanság miatt, többszöri ellátmányt kaptak. Az is bebizonyosodott, hogy a helyszíni védekezés során többszörös logisztikai támogatás működött, valamint a mentésben résztvevő (közreműködő) katasztrófavédelmi, fegyveres és rendvédelmi szervek, szervezetek eltérő logisztikai képességekkel rendelkeztek, továbbá a logisztikai támogatási feladatok koordinátlanságából

¹ Forrás: <http://kepek.origo.hu/galleriesdisplay/gdisplay?xml=/1006/Minde2010641949/gallery.xml&rovat=fotoriport>. Fotó: Hirling Bálint [origo] 2010.11.09

² Forrás: http://hvg.hu/nagyitas/20100606_kitelepites_felsozsolca_nagyitas, 36. kép. Fotó: © Stiller Ákos. 2010.11.07.

sok átfedés és párhuzamosság alakult ki, amelyek nem segítették elő az erőforrások hatékony felhasználását, a költségtakarékos védekezés megvalósítását. A védekezés költségét nagyban befolyásolták a piaci viszonyok, a különböző kereskedelmi, szolgáltató és gazdálkodó szervezetek profitérdekeltsége. Ez idézte elő, hogy a védekezéshez szükséges anyagok és felszerelések beszerzésének árai, a védekezés ideje alatt kétszeresére és háromszorosára emelkedtek.

A téma vizsgálata és kutatása során azt is megállapítottuk, hogy hiányzik a katasztrófák elleni védekezés logisztikai támogatási feladatainak teljes körű és egyértelmű jogi szabályozása, az ezzel kapcsolatos hatás- és jogkörök tisztázása. Az is igaz, hogy a jogszabályok egyértelműen rendelkeznek a felkészülés és a védekezés költségeinek tervezési és viselési szintjeiről, nevesítik a különböző szervek, szervezetek ilyen irányú feladatait, de nem térnek ki a különböző végrehajtási és irányítási szintek, logisztikai támogatással kapcsolatos tervezési, szervezési, együttműködési, koordinációs, ellenőrzési, esetleg konkrét beszerzési, ellátási, stb. feladataira, Ezek komoly kihatással voltak, (vannak) a védekezés eredményességére és költséghatékonyságára.

A katasztrófák általában a legváratlanabb időben és helyszínen következnek be, ezért az ellenük való védekezéssel és a végrehajtás logisztikai támogatásával szemben is sajátos követelményeket kell megfogalmazni.³ A hazai katasztrófavédelmi rendszer logisztikai támogatásának működési sajátosságait kutatva, a kutatási eredmények alapján kijelenthetjük, hogy a jövőben, a hasonló helyzetek elkerüléséhez, valamint a védekezésben résztvevő szervek, szervezetek reagáló képességének növeléséhez, szükség van a hazai katasztrófavédelmi rendszer fejlesztése mellett, a védekezéshez szükséges anyagi-technikai feltételek kialakítására is. A katasztrófa-elhárítás logisztikai támogatása csak akkor lesz hatékony és költségtakarékos, ha kialakításra kerül a

³ Dr. Tóth Rudolf – Dr. Hornyacsek Júlia: Gondolatok a katasztrófa-elhárítás logisztikai kérdéseiről. Polgári Védelmi Szemle 2008. 1. szám. 93. oldal. ISSN: 1788-2168

hazai egységes katasztrófavédelem logisztikai támogató rendszere, létezni fog egy olyan szerv, vagy szervezet, amely megfelelő jog- és hatáskörökkel rendelkezik ahhoz, hogy a védekezésben érintett szervek, szervezetek felé követelményeket támasszon a megfelelő logisztikai képességek kialakítására. Jogosult a védekezés során, a logisztikai feladatok koordinálására, a beszerzett és felhasznált anyagok szükségességének, valamint az elszámolás tényszerűségének ellenőrzésére.

1. A védekezés logisztikai támogatási feladatainak végrehajtása során felmerült problémák és azok okai

A katasztrófa-elhárítás logisztikai támogató rendszere nem hasonlítható sem a katonai, sem a civil logisztikai rendszerekhez, azok elvei és módszerei nem vehetők át és nem alkalmazhatók változatlan formában a védekezési feladatok logisztikai támogatása során. Ezt bizonyítják a borsod megyei árvízvédekezés helyszíni tapasztalati, valamint a védekezés irányításában és végrehajtásában résztvevők szakmai véleménye. A védekezési feladatok végrehajtásában és irányításában résztvevők tájékoztatása, valamint a különböző szintű szakmai jelentések alapján megállapítható, hogy a védekezéshez szükséges anyagok beszerzése és az ellátás területén különböző hiányosságok, problémák merültek fel. Az alábbiakban, ezek közül csak a legjellemzőbbeket emeljük ki, megvizsgáljuk ezek kialakulásának körülményeit és az előidéző okokat.

1.1. A jogszabályi rendelkezések hiánya, a meglévő előírások eltérő módon történő értelmezése

A jelenlegi jogszabályok egyértelműen rendelkeznek a felkészülés és a védekezés költségeinek tervezési és viselési szintjeiről, nevesítik a különböző

szervek, szervezetek ilyen irányú feladatait. Ezek közül csak egy néhány, fontosabbat említünk meg:

- **1996. évi XXXVII. törvény a polgári védelemről**, 38–40. §;
- **1999. évi LXXIV. törvény a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről**, 44–48. §;
- **179/1999. (XII. 10.) Korm. rendelet az 1999. évi LXXIV. törvény végrehajtásáról** 17–18. §;
- **55/1997. (X. 21.) BM rendelet a polgári védelmi kötelezettségen alapuló polgári védelmi szervezetek létrehozásának, irányításának, anyagi-technikai ellátásának, illetőleg alkalmazásának szabályairól** 25. §
- **8/2010. (I. 28.) Korm. rendelet a vis maior tartalék felhasználásának részletes szabályairól** 5. §;
- **25/2000. (IX. 22.) HM rendelet a honvédelmi ágazat katasztrófák elleni védekezésének irányításáról és feladatairól** 20. §.

A fentiekén kívül további jogszabályi előírások léteznek, amelyek meghatározzák a katasztrófa és a polgári védelmi feladatokkal összefüggő, valamint a szervezetek kiképzésével alkalmazásával és működésével kapcsolatos költségeket. Ennek ellenére az önkormányzatok és az OKF eltérő értelmezése miatt, nincs egyértelműen rendezve, hogy ki tervezi és viseli a polgári védelmi kirendeltségek és irodák elhelyezési, valamint a működési költségeit.

A jogszabályi előírások hiánya és eltérő értelmezése nem csak a költségek tervezése és viselése területén, hanem a logisztikai támogatások végrehajtásában is gondot okoz. Hiányoznak a központi és az ágazati szinten, a különböző logisztikai támogatási rendszerek szervezeti formái, elemei, nincsenek kidolgozva a szükséges képességek kialakítására vonatkozó szakmai elvek, valamint az alkalmazás követelményei. Jogszabályokban nincs nevesítve az a

központi szerv, vagy szervezet, akinek a hatásköre kiterjed a védekezés során a logisztikai támogatási feladatok koordinálására, a beszerzések, a felhasznált erőforrások és az elszámolások figyelemmel kísérésére. A területi szervezetek anyagi és technikai készleteinek átcsoportosítására, a központi készletek és tartalékok felhasználására, valamint a védekezési költségek biztosítására, elosztására, a Kormányzati Koordinációs Bizottság, (továbbiakban: KKB) is csak kormányzati döntés előkészítést végez. Az ilyen irányú feladatait, **179/1999. (XII. 10.) Korm. rendelet** 8. §-a írja elő.

További félreértést okoz, hogy a kárterületre, a védekezéshez szükséges védőfelszerelések, eszközök, anyagok és ellátási feltételek nélkül érkező szervek, szervezetek, önkéntesek felszerelése, ellátása, kinek a hatáskörébe tartozik, ki a költségviselő. Az ilyen jellegű kötelezettséget gyakran az önkormányzatokhoz kötik, még akkor is, ha a **179/1999. (XII. 10.) Korm. rendelet** 14§ (2) bekezdése szerint a polgármester csak a település védekezési feladataiért felelős és ennek végrehajtására bevont, az abban részt vevő erők váltásáról, pihentetéséről és ellátásáról köteles gondoskodni.

1.2. A védekezésben résztvevő fegyveres és rendvédelmi szervek állományának elhelyezése, ellátása során felmerült problémák és azok okai

A katasztrófa-elhárítás feladatainak komplex logisztikai támogatása, alapvetően a védekezésben részt vevő szervezetek saját és részben a központi ellátás rendszerén keresztül valósul meg. A katasztrófa-elhárítási feladatok logisztikai támogatásának sajátosságait és egyben bonyolultságát az adja, hogy a védekezésben résztvevő különböző szervezeti elemek eltérő logisztikai rendszereit és a központi ellátás rendszerét kell integrálnia és összehangolnia.⁴

⁴ Dr. Tóth Rudolf: A katasztrófa-elhárítás logisztikai kérdései. *Vth International Symposium on Defence Technology* 21-22 April 2008, Budapest, Hungary. Konferencia kiadvány. 7. oldal. ISSN: 1416-1443

Ennek hiánya nagyban hozzájárult a borsodmegyei árvízi védekezés során a mentőerők és a védekezés anyagi-technikai ellátásának anomáliáihoz.

A Kormányzati Koordinációs Bizottság 2010. június 4.-ei ülésén döntés született arról, hogy nagyszámú rendvédelmi erők érkeznek a kárterületre, a védekezi feladatok megsegítésére. A Belügyminiszter Úr meghatározta, hogy ezek elhelyezését és ellátását a katasztrófavédelmi szervezeteknek kell biztosítani. A megsegítő erők fogadásának logisztikai feltételei nem lettek időre kialakítva, a helyszínre érkezésük után közel 1–1,5 napig az állomány elhelyezése, ellátása, pihentetése rendezetlen volt. Ez komoly hangulati tényezővé vált, az érintettek elégedetlenségére *nem csak a szakszervezet, a média is felfigyelt.*

3. sz. kép „Indulás előtt”⁵
(Védőfelszerelés nélkül)

4. sz. kép „Siralmas” helyzetben a
segítő rendőrök⁶

A kialakult helyzet az alábbi okokra vezethető vissza:

- Az országos katasztrófavédelmi szerv vezetője, (képviselője) nem tájékoztatta a feladatot elrendelő Belügyminiszter Urat, hogy a katasztrófavédelmi szervezetek és az önkormányzatok, logisztikai szervezeteinek képessége, a rendelkezésükre álló erőforrások, anyagi

⁵ Forrás: http://naplo-online.hu/belfoldi/20100607_rendor_a_gaton. (Fotó: rendőrség) 2010.11.09.

⁶ Forrás: http://hirszerzo.hu/belfold/153999_arviz_siralmas_helyzetben_a_segito_rendorok. 2010.11.09.

készletek alapján nincsenek felkészülve ilyen nagyszámú erők néhány órán belüli fogadására. Ilyen rövid idő alatt, nem képesek a szükséges logisztikai feltételeket megszervezni és kialakítani. Kérni kellett volna, hogy az erők lépcsőzetesen, meghatározott ütemben érkezzenek a helyszínre.

- A helyszíni vizsgálatok során az is bizonyítást nyert, hogy a megsegítő erők fogadásával, a személyi állomány elhelyezésével és ellátásával kapcsolatos feladatszabásról az információk későn érkeztek meg a megyei védelmi bizottsághoz, a katasztrófavédelem területi szervezeteihez, valamint az önkormányzatokhoz. Ez az időbeli csúszás további nehézségeket okozott a feladatok végrehajtásában.
- A rendőri erők logisztikai ellátmány nélkül, hiányos, a feladatnak nem megfelelő öltözettel és felszereléssel lettek útba indítva, amely nem körültekintő tervezésre és feladatszabásra utal.
- A pontatlan információcserék, a társszervekkel való szoros együttműködés hiánya miatt alakultak ki azok a tervezési és szervezési hibák is, amelyeknek egyenes következménye volt a nem megfelelő településre, vagy rossz megközelítési útvonalakon történő beérkezés, a szálláshelyek hiánya. Előfordult olyan eset is, hogy a részükre kijelölt szálláskörletbe a katasztrófavédelem és az önkormányzat másokat helyezett el.
- Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság logisztikai szervezetei a feladatszabást követően késve kapcsolódtak be a megsegítő erők szállításának és ellátásának megszervezésébe. Az étkeztetés időbeli csúszását a helyszíni beszerzés nehézségei és összehangolatlansága, valamint a főzőkonténer műszaki problémák miatti telepítésének késése okozta. A kialakult problémák alapvetően tervezési, szervezési együttműködési, információtovábbítási és koordinációs problémákra, hiányosságokra vezethetők vissza.

- A védekezés során a rendőri erők részére, az élelem és az ivóvíz kiszállításának időbeli csúszását az okozta, hogy a védekezés érdekében az állomány mozgását nehezen lehetett követni, nem rendelkeztek megfelelő terepjáró képességű gépkocsikkal, valamint az árvízi helyzet miatt a személyi állomány tartózkodási helyét nem lehetett megközelíteni. Ellátásuk a helyi lakosság, az önkormányzatok, valamint a társ szervek által került megoldásra.
- Az elhelyezési és ellátási problémák kialakulásához nagyban hozzájárult az is, hogy a rendőri erők nem rendelkeztek saját logisztikai háttérrel, megfelelő mennyiségű fektető anyagokkal és ágyneműkkel, valamint a személyi állomány eddig, ilyen jellegű feladatok végrehajtásában még nem vett részt. Hiányzik az ehhez szükséges csapaterős felkészítés.

1.3. A védekezéshez szükséges anyagok beszerzése, szállítása és az ehhez szükséges szállítóeszközök biztosítása

A 2010. június 4.-ei Kormányzati Koordinációs Bizottsági ülésen, a Vidékfejlesztési Minisztérium vízügyi szakállamtitkárának a várható árhullámra vonatkozó tájékoztatása után, döntés született arról is, hogy valamennyi vízügyi igazgatóság felé intézkednek annak érdekében, hogy minden nélkülözhető embert irányítsanak át Miskolcra. Az összes homokzsákot csoportosítsák át a helyszínre és kezdjék meg a homokszállítást. A BAZ Megyei Igazgatóság feladatot kapott, hogy vegye fel a kapcsolatot valamennyi fateleppel, a fa- és kötöző anyagok beszerzése és biztosítása érdekében.

Sajnos, a várható árhullámra vonatkozó prognózist, valamint a KKB döntéséről az információt a megyei és a helyi védelmi bizottságok, a védekezésben résztvevő szervek és szervezetek vezetői, a helyi védekezésért felelős polgármesterek csak késve kapták meg, melynek oka, a nem megfelelő információtovábbítás és az

együttműködés hiánya. Ez idézte elő azt, hogy a rendőrség, néhány önkormányzat és a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, esetenként egymással nem egyeztetve, önállóan kezdték meg a védekezéshez szükséges anyagok beszerzését és a helyszínekre történő kiszállítását. Nem vártak a vízügyi szervekre. Előfordult az is, hogy a vízügy egyes szervezeti elemei, csak térítés ellenében akartak az önkormányzatok részére homokzsákokot átadni.

A többszörös logisztikai támogatás koordinátlanságából adódott, hogy néhány helyszínen többlet anyagok halmozódtak fel, máshol pedig a védekezési anyagok hiányával küzdöttek. Ezek az aránytalanságok és anomáliák, nem segítettek elő az erőforrások hatékony felhasználást, a költségtakarékos védekezés megvalósítását.

5. sz. kép Homokszállítás⁷

6. sz. kép „A logisztikai lánc”⁸

1.4. A védekezés logisztikai támogatását megvalósító, különböző logisztikai szervezetek együttműködésnek problémái és azok okai

A szakemberek jelentései szerint az árvízi védekezés logisztikai támogatási feladatainak végrehajtásában több olyan probléma jelentkezett, amely a központi koordináció és az együttműködés hiányosságaira, valamint a nem megfelelő

⁷ Forrás: http://kepek.origo.hu/galleriesdisplay/gdisplay?xml=/1006/_rv_z201065175427/gallery.xml&rovat=fotoriport 6. kép. (Forrás: MTI) 201.11.09.

⁸ Forrás: <http://www.hm.gov.hu/news/13613/a-magyar-honvedseg-penteki-reszvetele-az-arvizi-vedekezesben>. 2010.11.10.

információcserére vezethetők vissza. A problémák elsősorban az elhelyezés, az ellátás, az anyagi készletek megléte, vagy a beszerzés, a technikai eszközök üzemképessége és a szállítás területén voltak érezhetőek. Az együttműködés hiányosságainak és problémáinak okai az alábbiakban foglalhatók össze:

- A védekezésben résztvevő fegyveres és rendvédelmi szervek, a vízügyi és a katasztrófavédelmi szervezetek, valamint az önkormányzatok, védekezi feladatai eltérőek, így azok végrehajtása is eltérő logisztikai háttérrel és képességeket igényelnek. A különböző szervezetek logisztikai támogatási feladatainak végrehajtása, valamint logisztikai képességük kialakítása, térben és időben el is különülhetnek.
- A fegyveres és rendvédelmi szervek a kárterületen eltérő logisztikai szervezetekkel és képességekkel rendelkeztek. Csak a honvédség volt képes önállóan elhelyezni és ellátni a saját személyi állományát. A többi szervezet ezeket a feladatokat másokkal együttműködve, vagy mint a rendőrség, csak komoly erőket mozgósítva tudta megoldani.
- A vízügyi szervek logisztikájához az önkormányzatok és a védekezésben résztvevő más szervezetek, csak a védekezési feladatok anyagi technikai biztosításában, a szállítási feladatok végrehajtásában kapcsolódnak, a logisztikai támogatás más területein a vízügyi szervek önállóak.
- Az önkormányzatok, logisztikai támogatási feladatainak végrehajtásában elsősorban a saját intézményeire, anyagi készleteire, gazdálkodó szervezeteire támaszkodnak. Akkor veszik igénybe a településen található polgári szervek és gazdasági vállalatok szolgáltatásait, ha a saját logisztika képességei nem megfelelőek, vagy olyan gyors intézkedést kell megvalósítaniuk, hogy nincs idő a saját logisztikai rendszerének mozgósítására.
- Az eltérő híradó, informatikai és kommunikációs rendszerek, valamint az önálló operatív törzsek működési zavarai és rugalmatlansága, az

információcsere hiánya együttműködési zavarokhoz és problémákhoz vezetett. Az utólagos szakmai elemzések és értékelések megállapították, hogy indokolatlanul sok volt az operatív csoportok száma, ezért megnőtt az információk átfutási ideje, bonyolultabbá vált a feladatok egyeztetése, ezek viszont hátrányosan befolyásolták a végrehajtás operativitását.

Összességében megállapítható, hogy a védekezés során kialakult elhelyezési, ellátási, valamint a védekezéshez szükséges anyagok biztosításának területén létrejött problémák elsősorban a megfelelő logisztikai háttér hiányára, a tervezési, a szervezési, valamint az információáramlási és együttműködési hiányosságokra vezethetők vissza. Csak kisebb mértékben okozott gondot az ellátási feladatok végrehajtásban a nem megfelelő terepjáró-képességgel rendelkező gépjárművek hiánya. Az elhelyezési feladatok megoldásának problémáit elsősorban a fektető anyagok nem megfelelő mennyisége, a rossz egyeztetés és információcsere, valamint a folyamatosan változó védekezési helyzetből adódó anomáliák idézték elő. A különböző logisztikai rendszerek együttműködését hátrányosan befolyásolják a logisztikai rendszerek eltérő működési sajátosságai és technikai adottságai, valamint a különböző híradó, informatikai és kommunikációs rendszerek.

A fentiekből az a következtetés is levonható, hogy a védekezés komplex logisztikai támogatását eltérő szervezeti kialakítású, képességű, technikai felszereltségű, mobilitású, logisztikai szervezetek biztosítják, amelyek gazdálkodási és működési szabályozásai is nagyban eltérhetnek egymástól, így ezek együttműködése nem minden területen valósítható meg. A védekezési feladatok logisztikai támogatásának megfelelő szintű koordinációjával elősegíthető és javítható a különböző logisztikai szervezetek együttműködése és az információk cseréje is.

2. Javaslat a hazai egységes katasztrófavédelmi rendszer logisztikai támogatási rendszerének kialakítására, a fejlesztés lehetséges területeire

A katasztrófák természetéből következik, hogy az ellenük való védekezés és annak logisztikai feltételei nehezen tervezhetők. Ezért, úgy kell a katasztrófa-elhárítás logisztikai támogatási rendszerét kialakítani, hogy az legyen kellően rugalmas, költség-hatékony, megbízhatóan működjön a megelőzés, az elhárítás és a helyreállítás időszakában, valamint a védekezésben résztvevő összes szervezet részére a szükséges támogatást és feltételeket úgy biztosítsa, hogy az legyen összhangban a védekezés központi célkitűzéseivel, elvárásaival.⁹ A katasztrófák elleni védekezés sikerét nagyban befolyásolja a logisztikai támogatási rendszer megfelelő színvonalú kialakítása és költséghatékony működtetése, valamint a védekezés logisztikai támogatási feladatainak gyors és eredményes végrehajtása. Az elemi csapások, civilizációs és ipari katasztrófák elleni védekezés nagymennyiségű erők és eszközök mozgatásával jár, komoly anyagi és pénzügyi forrásokat igényel, amely csak magas szintű tervezéssel és szervezéssel valósítható meg. Ehhez viszont ismerni kell a katasztrófavédelmi rendszer szervezeti, erőforrás és feladat alrendszerének kapcsolatát, az alrendszerek elemeit, azok összetételét, nagyságát, továbbá azokat a társadalmi elvárásokat, kormányzati célkitűzéseket, amelyek elengedhetetlenek egy hatékony védekezési rendszer kialakításához.¹⁰

A vizsgált árvízi védekezés során tapasztalt logisztikai problémák egy része megszüntethető a tervezési, szervezési feladatok fegyelmezettebb, körültekintőbb végrehajtásával, a hatékonyabb együttműködés kialakításával, valamint a pontos és időben továbbított, mindenki számára elérhető

⁹ Dr. Tóth Rudolf: A katasztrófa-elhárítás logisztikai kérdései. *Vth International Symposium on Defence Technology 21-22 April 2008, Budapest, Hungary*. Konferencia kiadvány. 9. oldal. ISSN: 1416-1443

¹⁰ Prof. Dr. Szabó Sándor – Dr. Tóth Rudolf: A kárelhárítási és kárfelszámolási feladatok értelmezése a katasztrófavédelem területén. *VIth International Symposium on Defence Technology 6-7 May 2010 Budapest, Hungary*. Konferencia kiadvány. 4. oldal. ISSN: 1416-1443.

információáramlás biztosításával. A jövőben, a jelenleginél hatékonyabb és költségtakarékosabb védekezés csak úgy érhető el, ha kialakítjuk a hazai katasztrófavédelem logisztikai támogatási rendszerét, létrehozunk a szükséges raktári készleteket, megszüntetjük a meglévő átfedéseket és párhuzamosságokat, valamint biztosítjuk a megfelelő szintű koordinációt és ellenőrzést. Erre vonatkozó javaslatainkat az alábbiakban összegezzük:

- Végre kell hajtani a katasztrófák elleni védekezés logisztikai támogatási feladatainak teljes körű és egyértelmű jogi szabályozását, meg kell határozni a katasztrófák elleni védekezésben érintett szervek és szervezetek ilyen irányú feladatait, egyértelművé kell tenni a végrehajtással kapcsolatos hatás- és jogköröket.
- Jogszabályban nevesíteni kell azt a központi szervet, vagy szervezetet, akinek a hatásköre kiterjed a védekezésben érintett szervek és szervezetek felé a szükséges logisztikai képességek kialakítására és alkalmazására vonatkozó igények és követelmények meghatározására, védekezés során a logisztikai támogatási feladatok koordinálására, a beszerzésekre, a felhasznált erőforrások és az elszámolások ellenőrzésére.
- Ki kell dolgozni kormányzati, ágazati, területi és helyi szinten, a katasztrófák elleni hatékony védekezéshez szükséges logisztikai támogatási rendszerek formáit, szervezeti kereteit, meg kell határozni a szükséges képességek kialakítására vonatkozó ajánlásokat és az alkalmazás követelményeit.
- A költségtakarékosabb logisztikai támogatási rendszer működtetéséhez ki kell dolgozni azokat az alapvető normákat és normatívákat, amelyek elengedhetetlenek a valós és reális tervezéshez, a pontos elszámoláshoz.
- A települések védekezéséhez szükséges logisztikai támogató képességeket az aktuális veszélyforrások jellegével és nagyságával összhangban kell tervezni és kialakítani. Törekedni kell arra, hogy a

tervek legyenek könnyen kezelhetőek és a gyakorlatban jól alkalmazhatóak.

- A katasztrófavédelmi feladatok végrehajtásában résztvevő hivatásos mentő- és bevonásra tervezett közreműködő szervek és szervezetek rendelkezzenek megfelelő logisztikai képességekkel és a védekezéshez szükséges raktárkészletekkel.
- Létre kell hozni azokat a központi pénzügyi, anyagi és raktári készleteket, amelyek elengedhetetlenek az azonnali és gyors beavatkozás érdekében. A raktárak telepítését a veszélyeztetett területek közelében úgy kell végrehajtani, hogy azok jó megközelítése, kapacitása, tegye lehetővé az anyagoknak a kárhelyre történő kiszállítását és egyidejűleg, több káresemény anyagi technikai igényeinek kielégítését.
- A hazai katasztrófavédelmi rendszer fejlesztése során törekedni kell olyan új típusú védekezési berendezések és eszközök beszerzésére, amelyek mobilak és többször felhasználhatók a védekezések során.
- A jövőben kapjon nagyobb prioritást a katasztrófák által különösen veszélyeztetett területeken a települések védelmi szintjének fejlesztése, a védekezéshez fontos anyagi, technikai készletek, valamint a szükséges logisztikai támogató képességek kialakítása.
- A helyi és a területi védekezés fejlesztése érdekében, újra kell szervezni a polgári védelmi szervezeteket, végre kell hajtani a felkészítésüket, biztosítani kell részükre a szükséges felszereléseket és eszközöket, ki kell dolgozni alkalmazásuk új elveit és módszereit.
- Meg kell teremteni a katasztrófavédelmi feladatok végrehajtásában, az önkéntes alapon történő részvétel jogszabályi alapjait, szervezeti kereteit, ki kell dolgozni, és a gyakorlatban egységesen be kell vezetni azt a megoldási formát, amely jogszerűvé teszi a védekezés során, a

kárterületen megjelent önkéntesek alkalmazását, elhelyezését és ellátását.

- Kötelezővé kell tenni a polgármesterek, valamint azon államigazgatási és önkormányzati vezetők részére a védelmi igazgatási, katasztrófa és polgári védelmi ismeretek oktatását, akik védelmi feladatok ellátására kötelezettek.

Összességében megállapítható, hogy a katasztrófák elleni védekezés csak akkor lesz hatékony és költségtakarékos, ha kialakításra kerül a hazai egységes katasztrófavédelem logisztikai támogató rendszere, létezni fog egy olyan szerv, vagy szervezet, amely megfelelő jog- és hatáskörökkel rendelkezik ahhoz, hogy a védekezésben érintett szervezetek felé követelményeket támasszon a megfelelő logisztikai képességek kialakítására. Jogosult a védekezés során, a logisztikai feladatok koordinálására, a beszerzett és felhasznált anyagok szükségességének, valamint az elszámolás tényszerűségének ellenőrzésére.

A jövőben törekedni kell a helyi védekezési szint növelésére, ezen belül a logisztikai támogató képességek fejlesztésére, a polgári védelmi szervezetek kiképzésével és felszerelésével, a települések önvédelmi erejének fokozására. Korszerű védelmi berendezések és eszközök beszerzésével, a területek veszélyeztetettségéhez igazodó raktárbázisok kialakításával elérhető, hogy a védekezésben résztvevő szervezetek gyorsan és hatékonyan tudjanak beavatkozni a különböző veszélyek kezelésébe.

Felhasznált irodalom, források:

- 1) Dr. Tóth Rudolf – Dr. Hornyacsek Júlia: Gondolatok a katasztrófa-elhárítás logisztikai kérdéseiről. Polgári Védelmi Szemle 2008/1. szám. 88–99. oldal.
ISSN: 1788-2168

- 2) Dr. Tóth Rudolf: A katasztrófa-elhárítás logisztikai kérdései. Vth International Symposium on Defence Technology 21–22 April 2008, Budapest, Hungary. Konferencia kiadvány. ISSN: 1416-1443
- 3) Prof. Dr. Szabó Sándor – Dr. Tóth Rudolf: A kárelhárítási és kárfelszámolási feladatok értelmezése a katasztrófavédelem területén. Vith International Symposium on Defence Technology 6–7 May 2010 Budapest, Hungary. Konferencia kiadvány. ISSN: 1416-1443
- 4) Dr. Tóth Rudolf – Horváth Zoltán: A logisztikai támogatás helye, szerepe a hazai katasztrófavédelem rendszerében. Polgári Védelmi Szemle, 2009/1. szám. 146–163. oldal. ISSN: 1788-2168
- 5) Horváth Zoltán A hazai katasztrófavédelmi logisztikai támogatás újszerű értelmezése. Polgári Védelmi Szemle, 2009/2. szám. 116–124. oldal; ISSN: 1788-2168
- 6) <http://kepek.origo.hu/galleriesdisplay/gdisplay?xml=/1006/Minde2010641949/gallery.xml&rovat=fotoriport>. Fotó: Hirling Bálint [origo] 2010.11.09
- 7) http://hvg.hu/nagyitas/20100606_kitelepites_felsozsolca_nagyitas, 36. kép. Fotó: © Stiller Ákos. 2010.11.07.
- 8) http://naplo-online.hu/belfoldi/20100607_rendor_a_gaton. (Fotó: rendőrség) 2010.11.09.
- 9) http://hirszerzo.hu/belfold/153999_arviz_siralmas_helyzetben_a_segito_rendorok. 2010.11.09.
- 10) http://kepek.origo.hu/galleriesdisplay/gdisplay?xml=/1006/_rv_z201065175427/gallery.xml&rovat=fotoriport 6. kép. (Forrás: MTI) 201.11.09.
- 11) <http://www.hm.gov.hu/news/13613/a-magyar-honvedseg-penteki-reszvetele-az-arvizi-vedekezesben>. 2010.11.10.